

Teixint una teranyina*

Janice Monk

*Department of Geography and Regional Development
University of Arizona,*

Quan vaig començar a pensar sobre les meves experiències de les dues dècades de relacions amb geògrafs i geògrafes a Catalunya, la imatge que em va venir al cap va ser la d'una teranyina. Les aranyes comencen teixint les seves xarxes amb un únic fil que se subjecta en un únic punt i serveix com a pont per a futures connexions. La teranyina es torna gradualment més complexa, amb fils interconnectats que van en múltiples direccions. Els fils són prims i delicats però la teranyina té resistència. Quan pensava més sobre això, el concepte semblava apropiat per a mi, per això he triat l'expressió com a títol d'aquesta curta reflexió.

Encara que la majoria de les meves relacions amb geògrafs i geògrafes catalans estan relacionades amb la recerca i l'ensenyament de gènere a la Universitat Autònoma de Barcelona, el primer fil de la teranyina va ser construït a partir d'una conversa amb Agustín Hernando de la Universitat de Barcelona. Participàvem en el simposi de la Comissió de la Unió Geogràfica Internacional (IGU) en Geografia i Educació realitzat a Freiburg, Alemanya, el 1984. El tema del simposi era "La Percepció de les Persones i els Llocs en els Sistemes Multimèdia". Jo vaig triar presentar el meu article de manera que el gènere, l'etnicitat, les etapes de la vida, i la classe poguessin ser vis-

² Traducció de Maria Dolors Garcia Ramon.

tes com a categories d'anàlisi a l'hora d'estudiar les percepcions, en comptes d'adoptar una perspectiva on l'home d'edat mitjana, de classe mitjana i blanc fos assumit per ser la norma implícita davant altres grups considerats "desviats", com són les dones i els nens. Agustín ràpidament va respondre als meus interessos, i em va recomanar que contactés amb Maria Dolors Garcia Ramon a París al Congrés de Geografia Internacional. Al congrés, amb el suport de col·legues, vaig organitzar una sessió informal per explorar els interessos de crear un grup de gènere que estigués inclòs a la IGU, i vaig començar una llista d'adreces amb els grups interessats. Aquesta sessió i aquesta llista van proveir un punt d'inici important per a una futura sessió de gènere de mig dia organitzada amb la col·laboració de Gemma Cànoves al Congrés IGU Regional de 1986, considerada com la primera sessió d'articles de geografia i gènere al Congrés IGU. Aquest congrés va ser la meva primera visita a Barcelona. D'aquesta manera més fils van començar a adherir-se a la teranyina. Des d'aquell moment he visitat Barcelona i altres parts de Catalunya en diverses ocasions, i un cert nombre de geògrafs i geògrafes catalans han passat períodes de longitud diversa a la Universitat d'Arizona. Hem tingut trobades a altres parts del món, compartint perspectives, llegint-nos els treballs els uns als altres, i col·laborant i escrivint conjuntament. Encara que no he fet cap recerca sobre Catalunya, en els següents paràgrafs, parlaré de quatre aspectes en què ser part de la teranyina m'ha enriquit el meu treball geogràfic i l'enfocament que he donat a les relacions internacionals.

Lloc i perspectives

Està sent cada vegada més comú a les ciències socials reconèixer que una posició "investigadora" influeix en la naturalesa del treball –les preguntes que es fan i la manera d'aproximar-se a l'estudi. A la inversa, hi ha també una consciència creixent que el predomini de l'anglès a les publicacions d'investigació internacional està creant un discurs hegemònic, especialment de les perspectives teòriques, eclipsant la varietat d'escoles de pensament i tradicions. Havent rebut la meva educació inicial a Austràlia als anys 50, sóc conscient que sovint m'ensenyaven el món des d'una perspectiva "colonial" dominada per la literatura britànica i la història britànica i europea. La meva educació secundària i la subsegüent carrera a Estats Units em vincula aleshores a una altra cultura dominant. He estat conscient de ser una estrangera en aquests contextos dominants i també d'alguna manera, de la meva pròpia elecció dels temes de recerca –recerca de petita escala localitzada en les persones indígenes i en els immigrants asiàtics d'Austràlia, a les àrees rurals de Puerto Rico, l'atenció primerenca en les dones i el gènere, i a l'ensenyament de la geografia de nivell universitari. Quan vaig començar la meva carrera, la geografia americana es preocupava del fet urbà i de l'anàlisi quantitativa a gran escala. No hi havia realment un tema en el qual jo pogués fàcilment arti-

cular els meus pensaments sobre la meva experiència marginal. Les converses amb els geògrafs catalans sobre el seu treball, especialment en els estudis de gènere i rurals, em van oferir l'oportunitat de clarificar aquestes impressions, que vaig desenvolupar de forma més completa a tres publicacions sorgides arran d'aquests contactes.

“El lloc compta: perspectives internacionals comparades sobre la geografia feminista” fou preparat inicialment per a un curs Erasmus sobre geografia i gènere a la Universitat Autònoma de Barcelona, al 1993. Primer va ser publicat en anglès (Monk, 1994), i posteriorment va ser publicat en català (1995) i italià (1996). L'article explora en quines parts del món la geografia feminista s'ha desenvolupat en algun moment o bé ha estat absent, així com també estudia com el caràcter de la recerca varia de lloc en lloc, reflectint, per exemple, les xarxes professionals, el finançament i les diferents tradicions nacionals de la disciplina. Encara que les traduccions poden ser vistes com un exercici de passar un text en llengua anglesa (que és la dominant) a un altre, jo penso en la traducció més com una manera de formar part d'una comunitat internacional però no monolingüe. Clarament, hi hauria d'haver també l'oportunitat per al moviment en direcció oposada.

El segon exemple es refereix a les polítiques de publicació de treballs “internacionals” (no angloamericans) per tal d'intentar tenir revistes que estableixen un diàleg internacional. Conjuntament amb Maria Dolors Garcia Ramon vam publicar l'editorial “Infrequent Flying” a *Journal of Geography and Higher Education* (1997). Vam analitzar la discrepància entre els objectius teòrics de la revista i la realitat i vàrem constatar que hi havia un predomini de subscriptors de fora de Gran Bretanya però, en canvi, un gran predomi dels autors britànics. Vam discutir temes com la predisposició dels censors per certs enfocaments o la necessitat d'oferir un context més ampli per tal d'escriure no tant per a una audiència local sinó per a una internacional; també vam discutir enfocaments pedagògics que s'havien trobat d'utilitat en l'ensenyament de cursos Erasmus multilingües. S'ha publicat força recentment en geografia sobre aquestes temàtiques i hi ha evidentment un interès creixent entre els editors i editores d'altres revistes pel tema de la llengua i per actuar en aquest sentit i, per exemple, *Gender, Place and Culture* ja publica els resums dels articles no només en anglès sinó també en castellà.

El tercer exemple fa referència a l'oportunitat de coeditar el llibre *Women of the European Union* amb Maria Dolors Garcia Ramon a l'editorial Routledge (1996), oportunitat que jo valoro en gran manera. Encara que jo no sóc una especialista en geografia d'Europa, aquesta col·laboració (a la que vaig aportar la meva experiència d'editora anglòfona nativa), va ajudar a que un treball presentat originalment a Barcelona per geògrafes de Catalunya/Espanya, França, Alemanya, Dinamarca, Països Baixos, Gran Bretanya, Itàlia i Grècia es pogués tenir una circulació internacional molt més àmplia del que hagués tingut publicat en qualsevol altre lloc i llengua. Això també ens va oferir l'oportunitat de discutir sobre certs conceptes, com el del treball “típic” o “atípic,” marcats inqüestionablement per un biaix nord-europeu (i masculí).

Presentant les veus catalanes (i altres veus)

Una altra visió de la “teranyina” que a mi m’agradaria mencionar és el dels avantatges d’haver-me familiaritzat amb la recerca dels geògrafs i geògrafes catalans (i gallecs) que m’ha permès fer-la pública no només en les meves publicacions sinó també en l’ensenyament i les presentacions de conferències. Vull mencionar dos exemples. Al 1998 vaig tenir una visita de curta durada com a professora a la Universitat de Canterbury, a Nova Zelanda. Em van demanar que fes algunes presentacions en una classe que havia de tractar sobre les dones rurals d’Europa. Coneixent els treballs publicats en anglès i en català i castellà que examinaven les diferències en els rols de gènere en el treball rural a Catalunya, Galícia i Andalusia, vaig aprofitar aquesta òbvia avinentesa per utilitzar-ho a les meves classes. La cooperació de col·legues de Catalunya em va fer possible adquirir no només informació qualitativa i quantitativa per desenvolupar a les classes que portaria als estudiants a analitzar dades, sinó també a obtenir fotografies per millorar les presentacions. Aquesta manera de compartir els coneixements ajuda a introduir els estudiants a les perspectives internacionals i dels diferents llocs, procés que avui en dia les comunicacions electròniques faciliten enormement. Cal destacar, en aquest sentit, els projectes d’ensenyament amb col·laboració internacional actualment promoguts per l’Associació de Geògrafs Americans, que ha portat a estudiants de la Universitat Pompeu Fabra, guiats per Antoni Luna, a dialogar amb alumnes de Shippensburg, Pennsylvania i a preparar una unitat internacional d’ensenyament sobre nacionalisme en què el tema de Catalunya és present.

Un exemple diferent que amplia les diverses veus i perspectives ve d’una oportunitat que vaig tenir d’organitzar una sessió a la reunió anual de l’Associació de Geògrafs Americans (AAG) a Los Angeles al 2002. Interessada per mostrar les diferents visions existents en geografia i a la vegada per visibilitzar algunes dones que juguen un paper públic important en la disciplina, vaig convidar Ruth Fincher (presidenta de l’Institut Australià de Geògrafs), Audrey Kobayashi (presidenta de l’Associació Canadenca de Geògrafs), Maria Dolors Garcia Ramon (presidenta de la Societat Catalana de Geografia), i Jenny Zorn (presidenta de la Societat Californiana de Geografia) per parlar a la sessió plenària que em corresponia organitzar com a presidenta de l’AAG. El tema, “Punts de vista, Llocs per l’acció,” volia tractar dels diferents reptes que es presentaven a la nostra disciplina des dels diferents llocs i entitats (tant estatals com regionals).

Reciprocitat i relacions d’amistat

Les relacions que he desenvolupat durant aquestes dues dècades mitjant-

çant aquesta teranyina han tingut múltiples branques i direccions. A més d'aquests exemples que he citat, he gaudit d'oportunitats per passar extensos períodes a Barcelona per treballar i estudiar. Els viatges no han estat en un únic sentit. Cert nombre de geògrafs i geògrafes catalans han visitat i estudiat a la Universitat d'Arizona (Mireia Baylina, Alba Caballé, Eva Jiménez, Maria Dolors Garcia Ramon, Antoni Luna, Soledad Morales), alguns fent recerca i/o presentacions, altres assistint a classes o fent la seva recerca personal. Una conversa casual amb Maria José González en una reunió informal del grup de gènere a Barcelona (de geografia i demografia) em va facilitar una connexió (que ha tingut molts fruits) amb els col·legues del Colegio de la Frontera Norte a la Baixa Califòrnia, una universitat que és líder des de fa molts anys en la recerca interdisciplinària al nord de Mèxic i Arizona (Manning et al., 2002; Denman et al., 2004). Les relacions que s'han creat entre Catalunya i Arizona han fomentat la participació conjunta a congressos i així com publicacions conjuntes. Però potser el més enriquidor han estat les relacions d'amistat que s'han creat i desenvolupat al llarg del temps (reforçades per les visites a Barcelona i Arizona), per la participació en congressos internacionals i sortides de camp, pels viatges de vacances, i per estades a la llar d'unes o d'altres. Són aquestes connexions les que enriqueixen el treball investigador internacional i ofereixen recompenses més enllà del que és simplement "professional". Valoro molt positivament el fet d'haver estat atrapa-da per aquesta teranyina.

Referències

- DENMAN, Catalina; MONK, Janice; OJEDA DE LA PEÑA, Norma; 2004. "Cruzando fronteras: género y salud" in Denman, Catalina; Monk, Janice; Ojeda de la Peña, Norma (eds.). *Compartiendo historias de fronteras: cuerpos, géneros, generaciones y salud*. Hermosillo, MX: El Colegio de Sonora.
- GARCIA RAMON, Maria Dolors; MONK, Janice (eds.), 1996. *Women of the European: The Politics of Work and Daily Life*. London: Routledge.
- GARCIA RAMON, Maria Dolors; MONK, Janice (eds.), 1997. "Infrequent Flying: International Dialogue in Geography in Higher Education". *Journal of Geography in Higher Education* 21(2): 141-145.
- MANNING, Patricia; DENMAN, Catalina; MONK, Janice; 2002. "Working Together: Feminist Perspectives on Collaborative Research and Action". *ACME: An International E-Journal for Critical Geographies*. 2(1): 91-106.
- MONK, Janice; 1984. "Place Matters: Comparative International Perspectives on Feminist Geography". *The Professional Geographer* 46(3): 277-288. (Editat i traduït al català, "El lloc compta: perspectives

internacionals comparades sobre la geografia feminista”. *Documents d’Anàlisi Geogràfica*, 26, 1995, 241-255; i a l’italià, “I luogo è Importante. Prospettive internazionali comparate de geografia feminista”, in G. CORTESI and M.L. GENTILESCHI (eds.) *Donne e Geografia: Studi, Ricerche, Problemi*, Milan: Franco Angeli, 1996.